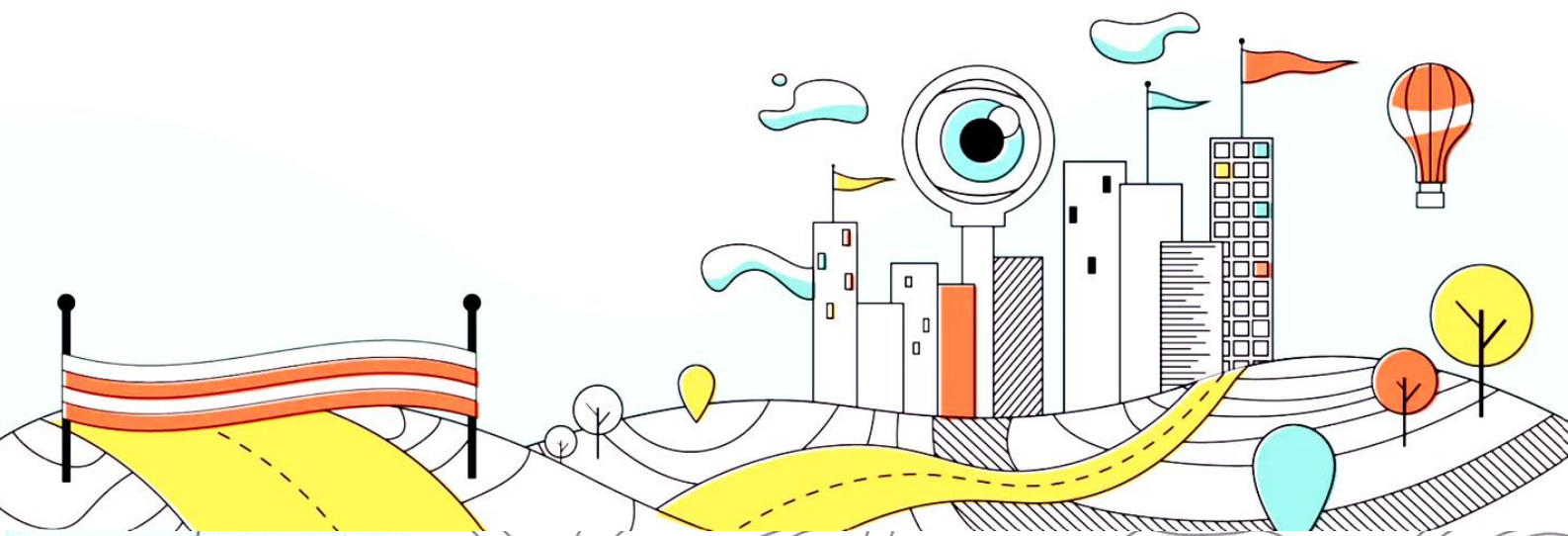

Funded by
the European Union

Společný rámec projektu ActSEnt pro sociální podnikání

Obsah

Úvod	3
Úvod do ActSEnt.....	4
Historické souvislosti	6
Podobnosti	6
Rozdíly	7
Definice - právní hledisko	7
Ekosystém.....	8
Podobnosti	8
Rozdíly	9
Informovanost veřejnosti a měření sociálního dopadu	9
Přístup obcí k sociálnímu podnikání.....	9
Podobnosti	10
Rozdíly	10
Výzvy.....	12
Potenciál pro rozvoj sociálního podnikání	14
Závěr	16

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenesou odpovědnost.

Úvod

Hospodářská a finanční krize před deseti lety spolu s dalšími negativními událostmi a nedávnou pandemií Covid-19 po sobě zanechaly značné socioekonomické a demografické problémy. Přetrvávající hrozba nezaměstnanosti, která vede k chudobě a sociálnímu vyloučení, naléhavě vyžaduje udržitelná řešení. Zvláště zranitelné jsou nekvalifikované mladé ženy a muži. Mnohé současné strategie, zejména ty, které realizuje veřejný a třetí sektor, jsou nedostatečné, nepružné nebo ne zcela udržitelné.

Sociální podnikání, v němž se soukromé osoby a organizace ujímají iniciativy při řešení sociálních problémů ve svých komunitách, nabízí slibnou cestu k řešení těchto problémů. Tento přístup může zahrnovat vývoj nových produktů a služeb, které se zabývají veřejným zdravím, bezpečností, ochranou životního prostředí, vzděláváním, pracovními podmínkami, lidskými právy a dalšími oblastmi.

Navzdory rostoucímu významu sociálního podnikání se jeho potenciál ještě plně nerozvinul. Čelí výzvám souvisejícím s tvorbou politik a právních rámců, institucionální a provozní podporou a nízkou úrovní sociálního, vzdělávacího a kulturního povědomí v této oblasti a jejím ekosystému, včetně motivace stát se sociálním podnikatelem.

Místní samosprávy, jakožto ústřední informační a síťová centra, jsou klíčovými aktéry při řešení těchto problémů. Mnohé samosprávy však postrádají praktické znalosti o zakládání, podpoře nebo provozování sociálních podniků a o výhodách, které nabízejí. Obce nicméně mohou hrát zásadní roli při podpoře sociálního podnikání poskytováním informací (propagace, pomoc na míru, konzultace), zapojením širšího ekosystému (veřejný, soukromý, vzdělávací, neziskový sektor), koordinací úsilí, nabídkou finanční podpory (prostřednictvím veřejných rozpočtů a veřejných zakázek), poskytováním nefinanční podpory (např. bezplatný pronájem prostor) a působením jako katalyzátor politických změn na místní, regionální a národní úrovni.

Projekt ActSEnt (Active Social Entrepreneurs) reaguje na tuto situaci a výzvy a poskytuje praktickou metodiku a nástroje na podporu sociálního podnikání zejména mezi mladými lidmi, se zvláštním zaměřením na činnost tvůrců politik na místní úrovni.

Úvod do ActSEnt

Projekt ActSEnt vychází z výše popsaného potenciálu a výzev a má následující hlavní cíle:

ActSEnt Cíle:

1. Podporovat sociální podnikání mezi mladými lidmi a strukturami místní samosprávy a posilovat vazby v rámci ekosystému.
2. Zvyšování dovedností v oblasti sociálního podnikání mezi mladými lidmi prostřednictvím školení na míru.
3. Zlepšit připravenost a reakci obcí na iniciativy v oblasti sociálního podnikání.
4. Dosáhnout udržitelnosti projektu a jeho výstupů prostřednictvím poskytnutí opakovatelné metodiky a možných reforem místní a regionální politiky.

Projekt byl realizován v letech 2022-2024 a spolufinancován z programu Evropské unie Erasmus+ v rámci klíčové akce: Spolupráce mezi organizacemi a institucemi, Typ akce: 2021-1-CZ01-KA220-YOU-000030451.

Partneři projektu:

Partnerství ActSEnt se skládalo z 5 partnerů:

MEPCO (Mezinárodní poradenské centrum obcí) podporuje místní a regionální orgány při zavádění inovativních řešení pro zlepšení jejich služeb občanům.

ipcenter je jedním z předních soukromých poskytovatelů odborné přípravy a vzdělávání v rakousku. poskytuje odborné vzdělávání a odbornou přípravu pro dospělé a mládež (přibližně 300 učňů) v rámci veřejných politik trhu práce i pro pu2blický sektor.

Pannon Novum West-Transdanubian Regional Innovation Non-profit Ltd, s hlavními kompetencemi v oblasti školení, koučování a mentoringu, přípravy rozvojové strategie, koncepce, studie, organizace studijních cest, konferencí, workshopů, poradenství v oblasti vývoje inovačních projektů, podnikatelského plánu, zpracování studie proveditelnosti ,inovačního marketingu.

Institut rozvoje veřejných služeb (IPSD) je nevládní organizace, která podporuje veřejné aktivity se zvláštním zaměřením na orgány státní správy, samosprávy a školství.

LOITE S.r.l. je poradenská společnost, která se specializuje na podporu vzdělávacích a poradenských potřeb podniků, procesů internacionalizace, místního rozvoje a podpory inovací.

Společný rámec ActSEnt - obecný přehled

Společný rámec ActSEnt vychází z regionální analýzy vypracované partnerstvím ActSEnt v pěti zemích: Česká republika, Rakousko, Slovensko a Maďarsko. Hlavním cílem bylo vytvořit jednotnou strukturu, která nastíní základní principy a strategie pro obce na podporu sociálního podnikání na místní úrovni a uvede podobnosti, rozdíly a společné výzvy.

Vytvoření společného rámce ActSEnt je důležitým počátečním krokem projektu ActSEnt, který slouží jako základní reference pro tvorbu metodik, příruček a sad nástrojů zaměřených na zvýšení kapacity obcí v oblasti podpory sociálního podnikání. Umožňuje místním samosprávám a tvůrcům politik lépe porozumět specifickým potřebám svých regionů a vytvářet cílené strategie pro podporu prostředí podporujícího sociální podniky.

Partnerství ActSEnt důkladně prozkoumalo různé oblasti, aby zjistilo podobnosti a rozdíly mezi zúčastněnými zeměmi. Mezi klíčové oblasti patřily:

1. **Historické souvislosti:** Pochopení vývoje a historických faktorů ovlivňujících sociální podnikání v jednotlivých zemích.
2. **Právní rámec:** Analýza právních definic a předpisů týkajících se sociálního podnikání.
3. **Ekosystém:** mapování podpůrných sítí, institucí a zdrojů, které mají sociální podniky k dispozici.
4. **Informovanost veřejnosti a měření dopadu:** Vyhodnocení porozumění veřejnosti sociálnímu podnikání a metodám měření sociálního dopadu.
5. **Přístup obce:** Zhodnocení toho, jak místní samosprávy svými politikami a opatřeními podporují nebo brzdí sociální podnikání.
6. **Výzvy:** Identifikace běžných a jedinečných překážek, kterým čelí sociální podnikatelé.
7. **Potenciál rozvoje:** Zkoumání příležitostí pro posílení ekosystému sociálního podnikání a posílení podpůrných mechanismů.

Cílem této analýzy bylo poskytnout přehled o sociálním podnikání v různých zemích a poukázat na osvědčené postupy a oblasti, které je třeba zlepšit.

Na základě poznatků získaných ze společného rámce byly vypracovány následující klíčové dokumenty, které mají být vodítkem pro obce a regionální orgány při podpoře sociálního podnikání a posilování iniciativ na budování kapacit:

1. **Průvodce sociálním podnikáním pro obce ActSEnt:** Příručka, která krok za krokem zdůvodňuje podporu sociálního podnikání spolu s praktickými pokyny pro realizaci aktivit zaměřených na budování kapacit pro občany.
2. **ActSEnt Social Entrepreneurship Training Toolkit:** Sada nástrojů pro vzdělávání a školení: zdroj nabízející školicí modul ActSEnt Social Entrepreneurship a nástroje pro pedagogy a školitele k poskytování komplexního vzdělávání v oblasti sociálního podnikání.
3. **Doporučení pro politiku ActSEnt a akční plán pro vybrané obce/regiony:** Doporučení na míru a strategické akční plány určené k posílení sociálního podnikání v každém z analyzovaných regionů se zaměřením na rozvoj politiky, zapojení zúčastněných stran a budování kapacit.
- 4.

Historické souvislosti

Sociální podnikání, tedy hledání inovativních řešení sociálních problémů podnikatelskými prostředky, má ve střední a jižní Evropě různé historické souvislosti a vývojové trajektorie. Při porovnávání vývoje sociálního podnikání v České republice, Rakousku, Maďarsku, Itálii a na Slovensku se ukazuje několik podobností a rozdílů vycházejících z historických, ekonomických, politických a kulturních souvislostí.

Podobnosti

1. Historické kořeny v občanské společnosti a charitativních organizacích:

- Všech pět zemí má historické tradice občanské společnosti, filantropických aktivit a sociálních hnutí, které sahají až do 19. a počátku 20. století. V těchto zemích byly náboženské organizace, charitativní organizace, družstva a společnosti vzájemné pomoci prvními příklady sociálních podniků.
- Katolická církev, protestantská hnutí a další náboženské organizace se významně podílely na formování sociálního podnikání v Rakousku a Itálii. Podobně v České republice, Maďarsku a na Slovensku mají charitativní organizace, často spojené s náboženskými nebo komunitními skupinami, bohatou historii.

2. Dopad socialistických režimů:

- V České republice, Maďarsku a na Slovensku měly socialistické režimy 20. století významný dopad na občanskou společnost a sociální podnikání. Během socialismu bylo mnoho organizací občanské společnosti buď rozpuštěno, nebo se dostalo pod státní kontrolu. Po pádu socialismu v roce 1989 došlo v těchto zemích k oživení občanské společnosti a sociálního podnikání, které bylo poháněno snahou zaplnit mezery v sociální péči, jež zůstaly po ustupujícím státu.
- Rakousko a Itálie, ačkoli nebyly pod socialistickým režimem, také prošly ve 20. století významnými politickými a společenskými změnami, které formovaly jejich občanskou společnost, jako například důsledky světových válek a hospodářské restrukturalizace.

3. Vliv a podpora Evropské unie:

- Pro všech pět zemí byl vstup do Evropské unie nebo členství v ní významným impulsem pro rozvoj sociálního podnikání. Programy financování EU, politiky podporující sociální inovace a nadnárodní sítě přispěly k utváření moderního prostředí sociálních podniků v těchto zemích.

4. Vývoj právního a politického rámce:

- V posledních dvou desetiletích se ve všech těchto zemích projevil trend formalizace právního a politického rámce pro sociální podniky. Rakousko, Itálie, Česká republika, Maďarsko a Slovensko vytvořily politiky nebo zákony, které uznávají sociální podniky jako samostatné subjekty, ačkoli rozsah a působnost těchto rámců se liší.

5. Oblasti zaměření sociálních podniků:

- V těchto zemích se sociální podniky často zaměřují na podobná odvětví: sociální začleňování, zaměstnanost marginalizovaných skupin, vzdělávání, environmentální udržitelnost a komunitní rozvoj. Tato shoda je často způsobena společnými sociálními a ekonomickými prioritami EU.

Rozdíly

1. Historický vývoj a kontext občanské společnosti:

- **Itálie:** Sociální podnikání v Itálii má hluboké kořeny v družstevním hnutí a tradici vzájemných společností. Itálie má dlouhou historii sociálních družstev, která sahá až do konce 19. století, a družstevní hnutí bylo formalizováno zvláštními právními předpisy v 90. letech 20. století. Italský právní rámec pro sociální podniky patří k nejrozvinutějším v Evropě, neboť v roce 1991 byla zřízena sociální družstva (typu A a typu B) a v roce 2006 byl přijat zákon o sociálním podnikání.
- **Rakousko:** Rakousko: Sociální podnikání v Rakousku je silně ovlivněno modelem sociálního státu, který se v minulosti při poskytování sociálních služeb spoléhal především na veřejné a církevní organizace. Sociální podniky v Rakousku často úzce spolupracují s vládou a těží ze silné sociální politiky země, která se zaměřuje na pracovní integraci a environmentální udržitelnost.
- **Česká republika, Maďarsko, Slovensko:** Dědictví socialistické éry významně ovlivňuje rozvoj sociálního podnikání v těchto zemích. Sociální podnikání se začalo intenzivně rozvíjet po přechodu k demokracii v roce 1989, a to nejprve díky organizacím občanské společnosti a později díky vstupu do EU a finanční podpoře. Ve srovnání s Itálií a Rakouskem je sektor sociálního podnikání v těchto zemích méně vyspělý a více roztržštěný, s různorodými organizačními formami a až do posledních let s omezeným právním uznáním.

Definice - právní hledisko

Na základě regionální analýzy byly zjištěny následující poznatky týkající se právního hlediska v rámci sociálního podnikání:

- **Itálie:** Itálie: Itálie má dobře rozvinutý právní rámec pro sociální podniky, přičemž zákon uznává různé kategorie, jako jsou sociální družstva a sociální podniky. To vytvořilo silný ekosystém pro sociální podnikání, který je podporován národními a regionálními politikami.
- **Rakousko:** Rakousko má sice komplexní systém sociálního zabezpečení a silnou tradici občanské společnosti, ale právní rámec pro sociální podniky je ve srovnání s Itálií méně specifický. Sociální podniky v Rakousku často fungují jako neziskové organizace, sdružení nebo družstva, ale chybí jim specifické právní označení, které by je odlišovalo od jiných typů organizací.
- **Česká republika, Maďarsko, Slovensko:** Právní rámce pro sociální podniky se v těchto zemích vyvíjejí teprve od nedávna a stále se vyvíjejí. Například v Maďarsku a na Slovensku se objevily snahy o formalizaci sociálních podniků, ale stále chybí jasnost a jednotnost definic a dostupných právních forem. Česká republika začala uznávat sociální podniky, ale především prostřednictvím širších politik, nikoliv konkrétních právních rámců.

Ekosystém sociálního podnikání ve střední a jižní Evropě se v jednotlivých zemích značně liší a je utvářen historickými souvislostmi, ekonomickými podmínkami a politickým rámcem. Při porovnávání ekosystémů sociálního podnikání v České republice, Rakousku, Maďarsku, Itálii a na Slovensku můžeme analyzovat podobnosti a rozdíly na základě přítomnosti sociálních podniků, klíčových iniciativ, podpůrných struktur, možností financování a politických rámců.

Podobnosti

1. Přítomnost různorodých sociálních podniků:

- Ve všech pěti zemích tvoří ekosystém sociálního podnikání různorodé sociální podniky, včetně družstev, neziskových organizací, sociálních družstev, sociálních podniků, sdružení a nadací. Tyto podniky působí v různých odvětvích, jako jsou sociální služby, pracovní integrace, environmentální udržitelnost, vzdělávání, zdravotnictví a komunitní rozvoj.
- V těchto zemích se mnoho sociálních podniků zaměřuje na řešení sociálního a ekonomického vyloučení, zejména vytvářením pracovních příležitostí pro marginalizované skupiny (např. osoby se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnané, etnické menšiny).

2. Podpora z fondů EU a mezinárodních organizací:

- Rozvoj sociálních podniků ve všech pěti zemích je významně ovlivněn financováním a politikami Evropské unie. Programy EU, jako je Evropský sociální fond (ESF), Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Horizont 2020, stejně jako mezinárodní organizace, jako je OECD a Světová banka, poskytly rozvoji sociálního podnikání významnou podporu.
- Mnoho sociálních podniků v těchto zemích se spoléhá na granty a programy financování EU pro budování kapacit, rozšiřování operací a realizaci inovativních projektů.

3. Růst sociálních inovací a investic s dopadem:

- Ve všech těchto zemích roste trend sociálních inovací a investic s dopadem. Sociální podniky stále častěji využívají inovativní obchodní modely k řešení sociálních problémů a mezi soukromými investory, nadacemi a veřejnými fondy roste zájem o investování s dopadem.
- Ve všech pěti zemích se objevují iniciativy, jako jsou fondy s dopadem, sociální investiční fondy a soutěže v oblasti sociálních inovací, což odráží širší evropský trend podpory sociálního podnikání.

4. Vznik organizací na podporu ekosystémů:

- Ve všech pěti zemích vznikly podpůrné organizace, jako jsou inkubátory, akcelerátory, co-workingové prostory, sítě a sdružení, které se věnují podpoře sociálního podnikání. Tyto organizace poskytují školení, mentoring, možnosti navazování kontaktů a finanční podporu sociálním podnikům v rané fázi.
- V těchto zemích působí organizace jako Impact Hub (působí ve více zemích), Ashoka a Social Impact Award, které podporují sociální podnikání a poskytují platformy pro spolupráci a sdílení znalostí.

5. Zvyšování povědomí a rozvoj politiky:

- Význam sociálního podnikání si stále více uvědomují jak tvůrci politik, tak široká veřejnost. Vlády uznávají úlohu sociálních podniků při řešení sociálních problémů a politické rámce se vyvíjejí tak, aby poskytovaly větší podporu a uznání.

Rozdíly

1. Počet a vyspělost sociálních podniků:

- **Itálie:** Itálie má jeden z nejvyspělejších ekosystémů pro sociální podnikání v Evropě s tisíci registrovaných sociálních družstev a podniků. Italská sociální družstva (typu A a typu B) jsou právně uznána a tvoří významnou část sociálních podniků v zemi. Italský ekosystém se vyznačuje dobře zavedenými sociálními podniky, které poskytují širokou škálu služeb, od sociální péče a vzdělávání až po environmentální služby a pracovní integraci.
- **Rakousko:** Rakousko má dobře rozvinutý ekosystém sociálního podnikání, ale zaměřuje se spíše na sociální podniky, podniky pracovní integrace a environmentální udržitelnost. Rakouský ekosystém zahrnuje kombinaci tradičních neziskových organizací, družstev a nových sociálních podniků. Sociální podniky v Rakousku často úzce spolupracují s vládou a získávají veřejné prostředky na poskytování sociálních služeb.
- **Česká republika, Maďarsko, Slovensko:** Ekosystémy sociálního podnikání v těchto postsocialistických zemích jsou mladší a méně vyspělé než v Itálii a Rakousku. Počet sociálních podniků je nižší a často mají menší velikost a rozsah. Zaměřují se spíše na pracovní integraci, sociální služby, komunitní rozvoj a environmentální udržitelnost. Právní a politické rámce se stále vyvíjejí a definice toho, co je sociální podnik, je méně jasná.

Informovanost veřejnosti a měření sociálního dopadu

- **Rakousko a Itálie:** Tyto země mají vyšší úroveň povědomí veřejnosti o sociálním podnikání a jeho přijetí, což je podpořeno vládní politikou, mediálním pokrytím a silnými sítěmi. Je zde také kladen větší důraz na měření sociálního dopadu, přičemž sociální podniky používají zavedené rámce a nástroje k hodnocení a sdělování své sociální hodnoty.
- **Česká republika, Maďarsko, Slovensko:** Veřejné povědomí o sociálním podnikání se stále vyvíjí a na formální měření sociálního dopadu se klade menší důraz. Sociální podniky se často potýkají s problémem zviditelnění a získání uznání veřejnosti jako samostatného odvětví a je třeba budovat kapacity v oblasti měření dopadu a komunikace.

Přístup obcí k sociálnímu podnikání

Přístupy obcí k podpoře sociálního podnikání se mohou výrazně lišit v závislosti na místní politice, historických souvislostech, ekonomických podmínkách a regionálních strukturách správy. Města Brno (Česká republika), Vídeň (Rakousko), Szombathely (Maďarsko), Dozza v regionu Emilia-Romagna (Itálie) a Bratislava (Slovensko) mají jedinečné přístupy k podpoře sociálního podnikání v rámci svých měst. Zde je uvedena srovnávací analýza, která poukazuje na podobnosti a rozdíly v jejich přístupech k podpoře sociálního podnikání.

Podobnosti

1. Zaměření na sociální začleňování a místní rozvoj:

- Všech pět měst/regionů má společné zaměření na využívání sociálního podnikání jako nástroje sociálního začleňování, místního rozvoje a řešení sociálních problémů. Tyto obce považují sociální podniky za cenné partnery při poskytování sociálních služeb, začleňování marginalizovaných skupin na trh práce a podpoře udržitelného rozvoje měst.
- Sociální podniky v těchto městech se obvykle zaměřují na oblasti, jako je vytváření pracovních míst, sociální služby, rozvoj komunit, environmentální udržitelnost a podpora zranitelných skupin (např. osob se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaných, menšin).

2. Využívání fondů a programů EU:

- Každé město/region využívá fondy a programy Evropské unie na podporu iniciativ v oblasti sociálního podnikání. Strukturální fondy EU, jako je Evropský sociální fond (ESF) a Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), se běžně využívají k financování projektů sociálních inovací, budování kapacit a rozvoje sociálních podniků.
- Tyto obce často spolupracují s regionálními a národními vládami na přístupu k finančním prostředkům EU a jejich rozdělování mezi místní sociální podniky, čímž podporují iniciativy, jako je sociální začleňování, zaměstnanost marginalizovaných skupin a udržitelný rozvoj měst.

3. Podpůrné ekosystémy s inkubátory, sítěmi a platformami pro spolupráci:

- Všech pět měst/regionů vytvořilo místní ekosystémy, které podporují sociální podnikání prostřednictvím inkubátorů, akceleratorů, síťových platforem a prostor pro spolupráci. Tyto struktury nabízejí školení, mentoring, možnosti financování a vytváření sítí pro sociální podnikatele.
- Klíčovou roli při podpoře sociálního podnikání hrají organizace jako Impact Hub (působící v Brně a ve Vídni), místní hospodářské komory, univerzity a městské orgány, které poskytují programy budování kapacit a usnadňují spolupráci.

4. Partnerství veřejného a soukromého sektoru a mezisektorová spolupráce:

- Obce ve všech pěti regionech jsou zapojeny do podpory partnerství veřejného a soukromého sektoru a mezisektorové spolupráce na podporu sociálního podnikání. Tato partnerství zahrnují spolupráci obcí, sociálních podniků, soukromých podniků, akademických institucí a neziskových organizací s cílem vytvořit příznivé prostředí pro sociální inovace a dopad.

5. Rostoucí politická podpora a iniciativy pro zvýšení povědomí veřejnosti:

- V posledních letech se ve všech pěti regionech/městech zvýšila politická podpora sociálního podnikání a vzrostlo povědomí veřejnosti o jeho potenciálu řešit místní sociální problémy. Místní samosprávy si stále více uvědomují význam sociálních podniků a aktivně se je snaží zahrnout do strategických plánů rozvoje měst.

Rozdíly

1. Úroveň institucionální podpory a politický rámec:

- **Vídeň, Rakousko:** Vídeň má dobře zavedený institucionální a politický rámec pro podporu sociálního podnikání. Město těží z robustního rakouského modelu

sociálního státu a sociální politiky, které poskytují sociálnímu podnikání značnou podporu. Vídeňská městská správa úzce spolupracuje se sociálními podniky a nabízí granty, dotace a možnosti zadávání veřejných zakázek, zejména pro sociální podniky zaměřené na pracovní integraci. Město má silnou síť podpůrných organizací, včetně Vienna Business Agency a Impact Hub Vienna, které poskytují cílenou podporu sociálním podnikům.

- **Dozza, Emilia-Romagna, Itálie:** Dozza je známá svým silným družstevním hnutím a příznivým politickým prostředím pro sociální podniky. Regionální vláda ve spolupráci s místními obcemi poskytuje významnou podporu prostřednictvím propagace sociálních družstev, grantů a příznivé politiky zadávání veřejných zakázek. Družstevní tradice v regionu Emilia-Romagna formuje místní obecní politiky, kde obce jako Dozza podporují sociální družstva (typu A a B) jako klíčové poskytovatele sociálních služeb a zaměstnání pro marginalizované skupiny.
- **Brno, Česká republika:** V Brně je sociální podnikání podporováno kombinací místních a regionálních iniciativ a nově vznikajících politických rámců. Ačkoli se zde sociální podnikání stále více uznává, podpůrné struktury jsou méně rozvinuté než ve Vídni a v Emilii-Romagně. Město spolupracuje s místními sociálními podniky prostřednictvím projektů podporovaných z fondů EU, ale k posílení ekosystému je zapotřebí komplexnějších politických rámců a mechanismů financování.
- **Bratislava, Slovensko:** Bratislava postupně rozvíjí podporu sociálního podnikání, především prostřednictvím projektů financovaných EU a regionálních iniciativ. Rámec městské politiky pro sociální podniky je však ve srovnání s Vídni nebo Dozou méně definovaný. Bratislava se zaměřuje na podporu sociálních inovací prostřednictvím spolupráce s nevládními organizacemi, univerzitami a sociálními podniky, ale tato podpora je často roztržštěná a chybí jí konzistence.
- **Szombathely, Maďarsko:** V Szombathely je podpora sociálního podnikání relativně v počátcích, se zaměřením na využívání fondů EU a spolupráci s regionálními iniciativami. Město dosud nevytvořilo komplexní místní politický rámec pro sociální podniky a podpora je poskytována především prostřednictvím jednotlivých projektů a partnerství, nikoliv koordinované městské strategie.

2. Klíčové obecní iniciativy a programy:

- **Vídeň, Rakousko:** Klíčové iniciativy ve Vídni zahrnují "Výzvu pro sociální podnikání" vídeňské obchodní agentury, která poskytuje sociálnímu podnikání finanční prostředky, mentoring a možnosti navazování kontaktů. Město také začleňuje sociální podniky do procesu zadávání veřejných zakázek a nabízí dotace na poskytování sociálních služeb.
- **Dozza, Emilia-Romagna, Itálie:** V Dozze je obecní podpora silně ovlivněna družstevní kulturou regionu. Mezi klíčové iniciativy patří granty pro sociální družstva, podpora družstevního vzdělávání a zaměření na udržitelné zemědělství, komunitní služby a pracovní integraci. Obce v regionu Emilia-Romagna také spolupracují s družstevními asociacemi, jako jsou Legacoop a Confcooperative, na podpoře sociálních podniků.
- **Brno, Česká republika:** Mezi klíčové iniciativy města Brna patří spolupráce s Jihomoravským inovačním centrem (JIC), Impact Hubem Brno a místními univerzitami na podporu sociálních inovací. Město se také podílí na projektech financovaných EU, které se zaměřují na sociální začleňování a udržitelný rozvoj.

- **Bratislava, Slovensko:** Iniciativy Bratislavy se zaměřují na podporu sociálních inovací prostřednictvím spolupráce s nevládními organizacemi a akademickými institucemi. Město je součástí regionálních a národních sítí, které poskytují podporu a školení pro sociální podniky, ale konkrétní městské programy jsou omezené.
 - **Szombathely, Maďarsko:** Přístup města Szombathely zahrnuje spolupráci s místními organizacemi občanské společnosti, regionálními agenturami a mezinárodními partnery. Město podporuje sociální podnikání prostřednictvím projektů financovaných EU a místních iniciativ zaměřených na sociální začleňování, ale konkrétní programy nebo městské rámce teprve vznikají.
- 3. Úroveň integrace do rozvoje měst a veřejných zakázek:**
- **Vídeň, Rakousko:** Vídeň plně integrovala sociální podniky do své strategie rozvoje měst a procesů zadávání veřejných zakázek. Město aktivně začleňuje sociální podniky do svých plánů hospodářského a sociálního rozvoje a poskytuje sociálním podnikům příznivé podmínky pro zadávání veřejných zakázek na poskytování veřejných služeb.
 - **Dozza, Emilia-Romagna, Itálie:** Dozza podobně jako Vídeň začleňuje sociální družstva do svých strategií místního rozvoje. Obec spolupracuje s regionálními orgány na vytváření příznivého prostředí pro sociální družstva prostřednictvím veřejných zakázek a regionálních rozvojových programů.
 - **Brno, Česká republika, a Bratislava, Slovensko:** Obě města jsou v počátečních fázích integrace sociálního podnikání do strategií rozvoje měst. Zaměřují se spíše na konkrétní projekty a spolupráci než na komplexní přístup k veřejným zakázkám.
 - **Szombathely, Maďarsko:** Szombathely je v počáteční fázi integrace sociálního podnikání do městských politik a procesů zadávání veřejných zakázek, přičemž se při zahájení tohoto úsilí spoléhá především na projekty EU.
- 4. Dostupnost místního financování a pobídek:**
- **Vídeň, Rakousko, a Dozza, Itálie:** Obě města nabízejí řadu možností místního financování, grantů, dotací a pobídek na podporu sociálního podnikání. Tato města mají zvláštní rozpočtové položky pro sociální podniky a často poskytují spolufinancování projektů financovaných EU.
 - **Brno, Česká republika, a Bratislava, Slovensko:** Tato města jsou primárně závislá na regionálních, národních a evropských finančních prostředcích, přičemž místní finanční prostředky nebo pobídky obcí určené speciálně na sociální podnikání jsou omezené.
 - **Szombathely, Maďarsko:** Podobně jako Brno a Bratislava se i Szombathely spoléhá na externí zdroje financování, jako jsou fondy EU, které podporují sociální podnikání.

Výzvy

Při porovnávání výzev, kterým čelí přístupy obcí k podpoře sociálního podnikání v Brně (Česká republika), Vídni (Rakousko), Szombathely (Maďarsko), Dozza (Emilia-Romagna, Itálie) a Bratislavě (Slovensko), se ukazuje několik společných témat a problémů, a to navzdory rozdílům v regionálním kontextu a systémech podpory. Zde je srovnávací analýza podobností v problémech, kterým tyto obce čelí.

Navzdory rozdílům v přístupech a míře podpory čelí Brno, Vídeň, Szombathely, Dozza a Bratislava několika společným výzvám v přístupu obcí k podpoře sociálního podnikání. Mezi tyto výzvy patří omezené povědomí o sociálním podnikání a jeho chápání, roztržitěné podpůrné struktury, nedostatečné financování, byrokratické překážky, omezená integrace do městského plánování, potíže s rozšiřováním, problémy s měřením dopadu a potřeba budování kapacit. Řešení těchto problémů vyžaduje koordinované úsilí o zlepšení informovanosti, zefektivnění podpůrných mechanismů, zlepšení přístupu k financování, snížení administrativních překážek a účinnější začlenění sociálních podniků do obecních strategií a politik. Na základě regionální analýzy existuje několik společných výzev, které jsou relevantní pro většinu měst a regionů. Byly zjištěny následující podobnosti a byly identifikovány:

1. Omezené povědomí a porozumění:

- **Ve všech obcích** je povědomí o sociálním podnikání mezi místními politiky, podniky a širokou veřejností často omezené. Tato nedostatečná informovanost může bránit rozvoji podpůrných politik a začlenění sociálních podniků do širších hospodářských a sociálních strategií.
- V Brně, Bratislavě, Szombathely a Dozze je sociální podnikání stále vznikajícím konceptem a jeho potenciální přínosy nejsou plně rozpoznány všemi zúčastněnými stranami. Vídeň se navzdory svému vyspělému ekosystému rovněž potýká s problémy při zajišťování komplexního porozumění napříč všemi sektory.

2. Roztržitěné podpůrné struktury:

- **Podpůrné struktury pro sociální podnikání** jsou v těchto obcích často roztržitěné. V mnoha případech neexistuje jednotná, ucelená strategie nebo centralizovaný orgán odpovědný za podporu sociálních podniků. Místo toho je podpora poskytována prostřednictvím různých programů, iniciativ a organizací, které nemusí být vždy efektivně koordinovány.
- Tato roztržitěnost může vést k neefektivitě a nedostatkům v podpoře. Například Vídeň a Dozza mají sice rozvinutější ekosystémy, ale stále mohou existovat problémy s koordinací mezi různými podpůrnými organizacemi a se zajištěním optimálního využití zdrojů. Brno, Szombathely a Bratislava čelí podobným problémům při sladování různých podpůrných mechanismů.

3. Nedostatečné financování a finanční podpora:

- **Přístup k odpovídajícímu financování** zůstává v těchto obcích problémem. Sociální podniky mají často problémy se zajištěním dostatečného a stálého financování z místních zdrojů. Fondy EU jsou sice k dispozici, ale mohou být konkurenční a je náročné se v nich orientovat.
- V Brně, Szombathely a Bratislavě je závislost na externích zdrojích financování s omezenou místní finanční podporou. Dokonce i ve Vídni a Dozze, kde jsou struktury financování rozvinutější, se stále mohou vyskytovat problémy související s přiměřeností a dostupností finančních zdrojů pro sociální podniky.

4. Byrokratické překážky a administrativní bariéry:

- **Byrokratické problémy** a administrativní překážky jsou společné pro všechny obce. Sociální podniky se často potýkají s obtížemi při orientaci ve složitém regulačním prostředí a při získávání podpory kvůli byrokratické zátěži.
- To je patrné v Brně, kde se nové sociální podniky potýkají s problémy při pochopení a dodržování předpisů. Podobné problémy se vyskytují v Szombathely, Bratislavě a dokonce i ve vyspělejších ekosystémech, jako je Vídeň a Dozza, kde mohou být administrativní postupy stále těžkopádné.

5. Omezená integrace do městského plánování a politiky:

- Další výzvou je **integrace do městského plánování a politiky**. Sociální podniky někdy nejsou plně integrovány do širších obecních strategií a plánů rozvoje měst.
- Ve městech, jako je Brno, Bratislava a Szombathely, se sociální podnikání často řeší spíše v rámci izolovaných projektů, než aby bylo začleněno do komplexních strategií rozvoje měst. Vídeň a Dozza, ačkoli jsou pokročilejší, se rovněž potýkají s problémy při zajišťování systematického začleňování sociálních podniků do všech relevantních diskusí o městském plánování a politice.

6. Výzvy v oblasti rozšiřování a růstu:

- **Problémy s rozšiřováním a růstem** jsou v těchto obcích společné. Sociální podniky mají často potíže s rozšiřováním své činnosti a dopadu kvůli omezeným zdrojům, nedostatečným podpůrným systémům a obtížím při přístupu na nové trhy.
- To je patrné v Brně, kde se sociální podniky v rané fázi rozvoje potýkají s překážkami. S podobnými problémy se potýkají také Szombathely a Bratislava, kde mají sociální podniky potíže s rozšířením své činnosti a dosažením udržitelného růstu. I ve Vídni a Dozze přetrvávají problémy s rozšiřováním navzdory rozvinutějším podpůrným ekosystémům.

7. Potřeba lepšího měření a hodnocení dopadů:

- **Měření a vyhodnocování dopadu** je běžnou výzvou. Často chybí standardizované metriky a nástroje pro hodnocení sociálního a ekonomického dopadu sociálních podniků, což může bránit jejich schopnosti prokázat hodnotu a získat podporu.
- V Brně, Bratislavě, Szombathely a Dozze je třeba vytvořit robustnější rámce pro hodnocení dopadů. Vídeň, přestože má pokročilejší podpůrné struktury, se také potýká s problémy při důsledném měření a komunikaci dopadů sociálních podniků.

8. Budování kapacit a rozvoj dovedností:

- **Budování kapacit a rozvoj dovedností** sociálních podnikatelů jsou zásadní výzvy. Sociálním podnikům často chybí potřebné dovednosti a odborné znalosti, aby mohly efektivně řídit a rozvíjet svou činnost.
- Všechny obce, včetně Vídne a Dozzy, se potýkají s problémy při poskytování odpovídajícího vzdělávání a podpory sociálním podnikatelům. Je potřeba cíleněji zaměřených programů budování kapacit, které by řešily specifické potřeby sociálních podniků v různých fázích rozvoje.

Potenciál pro rozvoj sociálního podnikání

Při zkoumání potenciálu pro posílení obecních přístupů k sociálnímu podnikání v Brně (Česká republika), Vídni (Rakousko), Szombathely (Maďarsko), Dozza v Emilii-Romagně (Itálie) a Bratislavě (Slovensko) se ukazuje několik podobností. Tyto podobnosti poukazují na oblasti potenciálního růstu a rozvoje jednotlivých obcí. Zde je srovnávací analýza potenciálu pro zvýšení podpory sociálního podnikání ze strany obcí:

1. Rostoucí zájem o sociální inovace:

- Ve **všech obcích** roste zájem o sociální inovace a sociální podnikání jako prostředek k řešení místních sociálních problémů a podpoře udržitelného rozvoje. Tento rostoucí zájem poskytuje silný základ pro posílení obecních

podpůrných struktur a začlenění sociálních podniků do širších hospodářských a sociálních strategií.

- V Brně, Vídni, Szombathely, Dozze a Bratislavě se stále více uznává role, kterou mohou sociální podniky hrát při vytváření sociální hodnoty a podpoře inovací. Tento trend naznačuje pozitivní prostředí pro rozšíření a posílení podpory sociálního podnikání ze strany obcí.

2. Dostupnost finančních prostředků a programů EU:

- **Přístup k finančním prostředkům EU** představuje pro všechny obce významnou příležitost. Programy a fondy Evropské unie, jako je Evropský sociální fond (ESF) a Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), poskytují zdroje, které lze využít na podporu sociálních podniků.
- Každá obec může využít finanční prostředky EU na podporu iniciativ v oblasti sociálního podnikání, rozšíření stávajících programů a rozvoj nových podpůrných mechanismů. Dostupnost těchto fondů nabízí strategickou příležitost k posílení obecních podpůrných struktur a programů.

3. Stávající podpůrné ekosystémy:

- **Přítomnost stávajících podpůrných ekosystémů** je v těchto obcích společná. Inkubátory, akcelératory a sítě zaměřené na sociální podnikání již existují v Brně, Vídni, Szombathely, Dozze a Bratislavě.
- Tyto existující ekosystémy představují základ, na kterém mohou obce stavět a posilovat svou podporu sociálních podniků. Posílením a rozšířením těchto podpůrných struktur mohou obce vytvořit robustnější prostředí pro sociální podnikání.

4. Potenciál partnerství veřejného a soukromého sektoru:

- **Příležitosti pro partnerství veřejného a soukromého sektoru** existují ve všech obcích. Spolupráce mezi místními samosprávami, subjekty soukromého sektoru a sociálními podniky může zvýšit účinnost a dosah podpůrných programů.
- Obce v Brně, Vídni, Szombathely, Dozze a Bratislavě mohou tato partnerství využít k poskytnutí dalších zdrojů, odborných znalostí a sítí na podporu sociálních podniků. Partnerství veřejného a soukromého sektoru může také pomoci při společném navrhování a zavádění inovativních řešení sociálních problémů.

5. Závazek k udržitelnému rozvoji:

- **Závazek k udržitelnému rozvoji** je patrný ve všech těchto obcích a odráží soulad s cíli sociálního podnikání. Každá obec se angažuje v úsilí o environmentální udržitelnost, sociální začlenění a hospodářský rozvoj.
- Tento společný závazek vytváří příležitosti pro začlenění sociálního podnikání do širších strategií udržitelnosti a rozvoje. Sladěním podpory sociálního podnikání s cíli udržitelnosti mohou obce zvýšit svůj dopad a efektivitu.

6. Větší integrace do plánů rozvoje měst:

- **Integrace do plánů rozvoje měst** je v těchto obcích stále běžnější. Sociální podnikání je stále více uznáváno jako cenná součást strategií rozvoje měst a regionů.
- Tento trend je pro obce příležitostí k dalšímu začlenění sociálních podniků do jejich plánování a rozvojových iniciativ. Zlepšení této integrace může vést k účinnější podpoře sociálních podniků a lepšímu souladu s cíli místního rozvoje.

7. Rostoucí povědomí o měření sociálního dopadu:

- **Rostoucí povědomí o měření sociálního dopadu** je společným trendem těchto obcí. Uznává se význam měření a prokazování sociálního dopadu sociálních podniků.
- Obce mohou tohoto trendu využít tím, že vytvoří standardizované rámce pro měření dopadu, podpoří sociální podniky v jejich hodnocení dopadu a využijí údaje o dopadu k informování o politice a rozhodování o podpoře.

8. Možnosti vzdělávání a budování kapacit:

- **Příležitosti pro vzdělávací programy a programy budování kapacit** jsou ve všech obcích. Univerzity, školící střediska a místní organizace nabízejí programy, které mohou podpořit sociální podnikatele v rozvoji dovedností a znalostí potřebných k úspěchu.
- Rozšířením a zkvalitněním těchto iniciativ v oblasti vzdělávání a budování kapacit mohou obce posílit schopnosti sociálních podnikatelů a zvýšit celkovou účinnost svých podpůrných programů.

Závěr

Potenciál pro posílení podpory sociálního podnikání ze strany obcí v Brně, Vídni, Szombathely, Dozza/Emilia Romagna a Bratislavě je značný a je společný pro několik klíčových oblastí. Mezi tyto podobnosti patří rostoucí zájem o sociální inovace, přístup k finančním prostředkům EU, přítomnost stávajících podpůrných ekosystémů, i když s několika potenciály pro rozvoj, příležitosti pro partnerství veřejného a soukromého sektoru, závazek k udržitelnému rozvoji, rostoucí integrace do plánů rozvoje měst, rostoucí povědomí o měření sociálního dopadu a možnosti vzdělávání. Využitím těchto podobností a řešením společných problémů mohou obce dále posílit svou podporu sociálního podnikání a zvýšit jeho dopad na místní komunity a rozvoj.

Projekt ActSEnt využije společný rámec pro všechny partnerské země a využije tyto informace při vývoji Průvodce sociálním podnikáním pro obce a Sady nástrojů pro školení v sociálním podnikání ActSEnt, čímž poskytne cenné podklady pro obce, které chtějí posílit přístup k sociálnímu podnikání na svém území.